

ע"פ 5796/22 - בדיע ג'ית, חוסאם אסמעיל, כ"ה באייר התשפ"ג נגד מדינת ישראל, פלוני, פלונית

בבית המשפט העליון בשבתו כבית משפט לערעורים פליליים

ע"פ 5796/22

ע"פ 5859/22

לפני:

כבוד השופט י' עמית
כבוד השופט א' שטיין
כבוד השופטת ר' רונן

בדיע ג'ית
חוסאם אסמעיל

המערער בע"פ 5796/22:
המערער בע"פ 5859/22:

נ ג ד

המשיבים:

1. מדינת ישראל
2. פלוני
3. פלונית

ערעורים על הכרעת דינו (מיום 13.4.2022) וגזר דינו
(מיום 18.7.2022) בת"פ 28418-10-19 של בית
המשפט המחוזי בירושלים שניתנו על ידי כב' סג"נ רפי
כרמל

תאריך הישיבה:

כ"ה באייר התשפ"ג (16023)

בשם המערער בע"פ 5796/22: עו"ד וסים דכוור
בשם המערער בע"פ 5859/22: עו"ד ריאד סואעד
בשם המשיבים: עו"ד עינת גדעוני
בשם שירות המבחן: עו"ס סיון קוריס

פסק-דין

השופט י' עמית:

עניינם של שני הערעורים שבפנינו בבריונות כביש שבאה לידי ביטוי במירוץ מכונות שגרם למותו של אדם ולפציעתו הקשה של אדם נוסף.

1. שני המערערים הורשעו, לאחר שמיעת ראיות, בעבירה של המתה בקלות דעת, לפי סעיף 301א לחוק העונשין, התשל"ז-1977 (להלן: החוק), בעבירת סיכון חיי אדם במזיד בנתיב תחבורה לפי סעיף 332 לחוק, ובעבירות של חבלה חמורה ופציעה לפי סעיפים 333 ו-334 לחוק.

2. וזו בתמצית סיפור המעשה.

ביום 1.10.2019, בסמוך לשעה 13:30, נהג המערער בע"פ 5796/22 (להלן: בדיע) ברכב שברולט, כאשר לצדו יושב אדם בשם אברהם שוויקי. נציין כי רכב השברולט הוכרז כשנתיים לפני כן כאובדן להלכה ('טוטל לוס') ונפח המנוע שלו הוא 6,400 סמ"ק. המערער בע"פ 5859/22 (להלן: אסמאעיל) נהג באותה העת ברכב סיאט עם מנוע בהספק של 280 כ"ס. בדיע ואסמאעיל אינם מכירים זה את זה, אך כאשר דרכיהם הצטלבו באקראי בסמוך לדרך חברון בירושלים, התגאה כל אחד ברכבו, והשניים נדברו לערוך מרוץ ולהתחרות ביניהם בדרך בגין. כאשר הגיעו בסמוך לצומת מלחה, עשו פניית פרסה לכיוון דרום, והחלו לדהור בכביש בגין עד למחלף רומזרין, מרחק של כ-3 ק"מ, במהירות פרועה. המהירות המקסימלית המותרת במקום הנה 80 קמ"ש, ובמרחק של 100 מ' לפני הצומת המהירות המרבית המותרת הנה 50 קמ"ש. בנקודה זו אציין כי בכתב האישום נטען כי בדיע נהג במהירות של עד 228 קמ"ש, אך בית המשפט קבע בהכרעת הדין כי המהירות לא נפלה מ-150 קמ"ש, הגם שהוגשו בפניו מספר ראיות המעידות על כך שמהירותו של בדיע עובר לתאונה אכן עמדה על למעלה מ-200 קמ"ש. כאמור, הנאשמים פנו מדרך בגין לכיוון מחלף הרומזרין שאז, כתוצאה ממהירות הנסיעה, איבד בדיע את השליטה על רכבו, הועף באוויר לעבר אי התנועה המפריד בין מסלולי הנסיעה ברחוב רומזרין ופגע ברכב מסוג הונדה שעמד ברמזור, ואשר נדחף מעוצמת הפגיעה לכיוון מכונות שעמדו מימין (רכב מסוג פולקסווגן ורכב מסוג סקודה). ברכב ההונדה ישב מר יהושע כהן, יליד 1961 (להלן: המנוח) ולצדו רעייתו, הגב' ענת כהן. מר כהן נהרג כתוצאה מהתאונה ואשתו נפצעה קשה, עברה מספר ניתוחים, הורדמה והונשמה במשך מספר שבועות וטופלה בטיפול נמרץ במשך כחודש ימים. נהגי רכבי הפולקסווגן והסקודה נפצעו אף הם באורח קל, וכך גם בדיע עצמו ואברהם שוויקי שישב לידו.

3. בגין כל אלה, נגזרו על המערערים העונשים הבאים:

בדיע: מאסר בפועל לתקופה של שמונה שנים בניכוי ימי מעצרו; מאסר מותנה לתקופה של 6 חודשים והתנאי הוא שלא יורשע בעבירה שהורשע בתיק דנן בתוך 3 שנים מיום שחרורו ממאסר; פיצוי לעזבון המנוח בסך ₪ 250,000 ופיצוי לאשת המנוח בסך ₪ 80,000; שלילת רישיון נהיגה לתקופה של 18 שנים מיום שחרורו ממאסר.

אסמאעיל: מאסר בפועל לתקופת שש שנים בניכוי ימי מעצרו; מאסר מותנה לתקופה של 6 חודשים והתנאי הוא שלא יורשע בעבירה שהורשע בתיק דנן בתוך 3 שנים מיום שחרורו ממאסר; פיצוי לעזבון המנוח בסך ₪ 120,000 ופיצוי לאשת המנוח בסך ₪ 40,000; חילוט המכונית.

4. על הכרעת הדין וגזר הדין נסבים שני הערעורים שלפנינו.

בדיע טען, בין היתר, שהיה מקום להרשיעו בעבירה של גרם מוות ברשלנות; כי היה זה אסמאעיל שהתגרה בו ו"פיתה" אותו להשתתף במירוז; כי נהג במהירות שאינה עולה על 145 קמ"ש וכי לא ניתן להסתמך על הראיות שהוצגו לגבי המהירות בה נהג ברכב השברולט; כי בלם 5.5 שניות לפני קרות התאונה אך איבד שליטה מאחר שאסמאעיל "חתך" אותו, נכנס לפניו ובלם; וכי לאור זאת ולאור העונש שהושת על אסמאעיל יש מקום להפחית בעונשו. כן הלן בדיע על אורך תקופת פסילת הרישיון, וגובה הפיצוי לעזבון המנוח ולא למנתו ועל כך שלא נקבע כי ישולם בתשלומים.

אסמאעיל, שביני לבני החליף ייצוג בשלב הערעור, מיקד טענתו בכך שלמעשה האט ועצר את מכוניתו לפני הצומת, כך שאין לראות בו אחראי למעשיו של בדיע. למצער, נטען כי יש ליתן לכך משקל של ממש בגזירת הדין, ולהפחית את עונשו. כן הלן אסמאעיל על אורך תקופת פסילת הרישיון ועל כך שלא נקבע כי הפיצוי לעזבון המנוח ולא למנתו ישולם בתשלומים.

5. אומר בקצרה כי דין הערעורים להידחות.

הטענה כי צריך היה להרשיע את בדיע בגרם מוות ברשלנות, טוב היה משלא נטענה, לנוכח נסיבות האירוע, ולא בכדי זנח בא כוחו את הטענה בדיון בפנינו. בית המשפט קמא עמד בהכרעת הדין על כך שבדיע ואסמאעיל שיקרו לאורך כל הדרך, הן בחקירתם במשטרה והן בבית המשפט, כפרו במיוחס להם, למעט נסיעתם בכביש, ואף כפרו בכך שערכו ביניהם מרוץ מכוניות. בדיע "נתרצה" ובפתח עדותו הודיע חגיגית כי הפעם החליט לומר את האמת, אך בהכרעת הדין עמד בית המשפט קמא על כך שאין ליתן אמון גם בגרסתו החדשה, הגם שהודה בגדרה כי אכן נערך מירוז מכוניות בינו לבין אסמאעיל.

6. עיקרו של המשפט נסב על המהירות בה נהגו השניים, ובעיקר המהירות בה נהג בדיע עובר לתאונה. בית המשפט קמא קבע בהכרעת הדין כי השניים נסעו במהירות של למעלה מ-220 קמ"ש אך היה נכון להניח, ולו צורך הדיון, כי המהירות עמדה על 150 קמ"ש, מאחר שלא ראה נפקות לעניין זה לצורך התוצאה. דומה כי בכך הקל בית המשפט עם המערערים, ללא סיבה של ממש. בפני בית המשפט עמדו מספר ראיות בנושא זה: סרטונים שצילם בזמן אמת שוויקי, שישב ליד בדיע, בהם נראה מד המהירות כשהוא על 150 קמ"ש וניתן להתרשם מהמהירות העצומה בה חולף הנוף במראת הרכב; נתוני המערכת של מחשב כריות האוויר; ממצאיו של המומחה בנוגע למהירות השברולט על סמך נתונים שהופקו מצילומי מרכז ניהול התנועה בירושלים; ועדויות של נהגים שהיו עדי ראיה לנסיעה הפרועה. הראיות משתלבות ותומכות זו בזו. אולם גם אם נלך בעקבות בית המשפט קמא, ברי כי המהירות בה נסעו השניים הייתה כפולה מן המותר ואובדן השליטה של בדיע על רכבו נובע ישירות מהמהירות האדירה בה נהגו השניים "ברכבים עתירי הורמונים

תעבורתיים" כלשוננו של בית המשפט קמא.

7. טענתו של אסמאעיל, שהוא כביכול אינו אחראי לתאונה שבוצעה על ידי בדיע, מאחר שהוא עצמו "פרש" מהמירוץ מספר שניות לפני התאונה מתוך החלטה מושכלת להפסיק את התחרות אינה יכולה להתקבל ממספר טעמים. המדובר בגרסה כבושה שהועלתה לראשונה בשלב הסיכומים במשפט (אסמאעיל עצמו כפר שהשתתף בכלל במירוץ מכונות). על מופרכותה של גרסה זו ניתן לעמוד מתוך טיעוניו של בדיע, כי היה זה אסמאעיל שגרם לתאונה מאחר ש"חתך" אותו ובלם. ואכן, כפי שעולה מהסרטונים, בדיע אומר תוך כדי המירוץ כי אסמאעיל עוקף אותו, תוך כדי שאסמאעיל "חותך" לפני המחלף ונכנס אל תוך המחלף. בדיע, שעקף את אסמאעיל, לא היה מגיע למהירות אליה הגיע אילולא התחרות בה לקחו השניים חלק, כך שיש לראות את מעשיהם של השניים כמקשה אחת. שתי המכונות משולבות ושזורות זו בזו במהלך המירוץ והיה זה אסמאעיל מי שגרר אחריו את בדיע עד לשניות האחרונות לפני התוצאה הקטלנית. המדובר במירוץ מכונות ללא כללים וללא כללי סיום, ולא ניתן לקבל את גרסתו החדשה של אסמאעיל כאילו פרש מהמירוץ בהחלטה מושכלת שניות מספר לפני האירוע הקטלני. ובקיצור, לפנינו מבצעים בצוותא, וכפי שציין בית המשפט קמא בהכרעת הדין:

"מעשי הנאשמים קשורים, שזורים ושלובים איש ברעהו. מבחינת הנסיעה בכביש, שניהם מהווים מקשה אחת בלתי ניתנת להפרדה, מעשי האחד - קשורים בחברו, האחד לא היה מבצע את אשר ביצע לולא מעשי חברו, שניהם מבצעים עיקריים ולפיכך קמה אחריותו של נאשם 2 (אסמאעיל - י"ע) לתוצאה שנגרמה, גם אם היה זה רכבו של נאשם 1 (בדיע - י"ע) אשר גרם למות המנוח ולפציעתם של האחרים".

סוף דבר שדין הערעורים על הכרעת הדין להידחות.

8. אף לא מצאנו עילה להתערב בעונשי המאסר שהושתו על המערערים. נקודת המוצא היא שאין דרכה של ערכאת הערעור להתערב במידת העונש שהטילה הערכאה הדיונית, למעט במקרים חריגים שנפלה בהם טעות מהותית או שמתגלה בהם חריגה קיצונית ממדיניות הענישה הנהוגה במקרים דומים. העונש שהושת על המערערים אינו נופל לאחד מהחריגים ואינו חורג ממדיניות הענישה ורף הענישה הנהוג בכגון דא (השוו, לדוגמה, לע"פ 764/21 מדינת ישראל נ' אמיר אבו לבן (21.4.2021)). העונש משקף את הפגיעה בערכים החברתיים, ואת עקרונות הגמול, ההרתעה, וההגנה על הציבור.

נסיבות האירוע הם הסיט של כל משתמש בכביש. יושב המנוח ברכבו, ממתין להתחלפות האור בצומת, ולפתע מאי-שם מגיחים שני בריוני כביש, שעיקר כוחם וגאווה הוא על ביצועי מכונותיהם, וכך מוצא המנוח את מותו בתאונה שכל כולה פרי של איזולות ונהיגה פרועה ומופרעת. לפנינו יסוד נפשי של קלות דעת ברף גבוה ביותר, כמעט רף הנושק לאדישות לתוצאה האפשרית. עקרון קדושת החיים ומידת האשם הגבוהה שדבקה במערערים מחייבים אפוא ענישה מחמירה, ובכל הנוגע לבדיע, ייתכן שאף היה מקום לענישה חמורה יותר, בהינתן התוצאות הקשות של התאונה.

לא מצאנו כל נסיבה לקולה בעניינם של המערערים. השניים ניהלו את התיק עד תום, ניסו להטיל את האשמה איש על רעהו, שיקרו לאורך כל הדרך, וגם בכך העידו על עצמם כי נטילת האחריות על ידם היא מס שפתיים בלבד. גם

תסקירי שירות המבחן אינם מחמיאים למערערים, ולכל אלה יש להוסיף את עברו הפלילי של בדיע - הרשעה בגין עבירות של תקיפת שוטר והשתתפות בהתפרעות בשנת 2014 בגין נדון לעונש מאסר בפועל למשך 12 חודשים, לצד שמונה הרשעות תעבורה, מרביתן מהשנים 2016-2019, הכוללות, בין היתר, נהיגה במהירות מופרזת בדרך עירונית.

לאור זאת, לא מצאנו להתערב גם בתקופת הפסילה, הגם שאין לחדד כי מדובר בתקופה ארוכה ביותר. לנוכח התוצאה הקטלנית ובריונות הכביש של המערערים, הרחקתם מהכביש לתקופה ממושכת נועדה להגן על ציבור המשתמשים בדרך.

9. הפיצוי שהושת על המערערים אינו מצדיק התערבותנו, לנוכח הנזק הכבד שנגרם למשפחת המנוח, כפי שעולה מדברי האלמנה בפנינו ומהמכתבים שהוגשו לנו במהלך הדיון.

במצב הדברים הרגיל, ייתכן שהיה מקום לקבל את עתירתם של המערערים לפרוס את הפיצוי על מנת לסייע להם לעמוד בתשלום. ברם, מעבר להצהרות ריקות, המערערים לא גילו שמץ של נכונות אמיתית לשלם את הפיצוי. עד עתה לא שולם שקל אחד על חשבון הפיצוי, לא הופקד סכום כלשהו, והמערערים אף לא טרחו לפרט איזו פריסת תשלום הם מבקשים. לאור זאת, ועל מנת לאפשר למשפחתו של המנוח להותיר מאחוריהם את ההליך הפלילי של המערערים ולהתמקד בשיקומם-שלהם, איננו רואים אפוא להיעתר לבקשה לפריסת תשלום הפיצוי.

10. סוף דבר שהערעור נדחה על כל חלקיו.

ש ו פ ט

השופטת ר' רובין:

אני מסכימה.

ש ו פ ט ת

השופט א' שטיין:

1. פסק דינו של חברי, השופט י' עמית, מקובל עלי במלואו ואני מסכים עם מסקנתו ועם נימוקיו.

עמוד 5

2. במבט הצופה פני-עתידי, ברצוני להוסיף בקיצור נמרץ שתי הערות.

3. הערתי הראשונה נוגעת למערכת הממוחשבת אשר פעלה במכוניתו של בדיע, ואשר תיעדה את מהירות נסיעתו, בסמוך לזמן התאונה שהלה גרם, כ-228 קמ"ש. בית משפט קמא לא קבע ממצא עובדתי בהסתמך על ראיה זו, ועל כן אני מעיר את אשר מעיר מעבר לנדרש. ברצוני להבהיר, כי מדידות שונות אשר מבוצעות על ידי מערכות מחשב אוטומטיות בזמן אמת הן בגדר ראיה קבילה, שאינה מהווה עדות שמיעה או עדות סברה, כל אימת שתקינותה ואמינותה של המערכת מוכחות באמצעות עדות (ראו: Ronald J. Allen, David S. Schwartz, Michael S. Pardo & Alex Stein, An Analytical Approach to Evidence, 148-149, 509 (7th ed., 2022)).

4. הערתי השנייה נוגעת לעונשי המאסר שהושתו על מהמערערים. סבורני כי נכון היה לאסור כל אחד מהם לתקופה ארוכה יותר מאחורי סורג ובריח, לנוכח זילות בחיי אדם שהשניים הפגינו בנהיגתם הפרועה. מובן מאליו הוא, כי באין ערעור המדינה על קולת העונש, לא נוכל לעשות כן. לצד זאת אבהיר, כי מאסר לתקופה של שש שנים, ואף לתקופה של שמונה שנים, בגין המתה בקלות דעת בנסיבות קיצוניות כדוגמת אלו שלפנינו, מספק רק באופן חלקי את דרישות ההלימה וההרתעה ואת הצורך להגן על המרחב הציבורי על ידי הרחקת עבריינים מסוכנים מהחברה.

ש ו פ ט

לפיכך הוחלט כאמור בפסק דינו של השופט י' עמית.

ניתן היום, א' בסיוון התשפ"ג (21.5.2023).

ש ו פ ט ת

ש ו פ ט

ש ו פ ט